

Finansreglement for Ibestad kommune

Vedtatt i kommunestyret 08.10.2020

Innholdsfortegnelse:

Innhold

Innholdsfortegnelse:	2
1. Finansreglementets virkeområde	3
1.1 Hensikten med reglementet.....	3
1.2 Hvem reglementet gjelder for	3
2. Hjemmel og gyldighet.....	3
2.1 Hjemmel	3
2.2 Gyldighet	3
3. Forvaltning og forvaltningstyper	3
4. Formålet med kommunens finansforvaltning.....	4
5. Generelle rammer og begrensninger	4
6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål	5
6.1. Innskudd i bank	5
6.2. Rapportering.....	5
7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler	5
7.1. Vedtak om opptak av lån.....	5
7.2. Valg av låneinstrumenter	6
7.3. Tidspunkt for låneopptak	6
7.4. Konkurrerende tilbud	6
7.5. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter	6
7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak.....	7
7.7. Rapportering.....	8
8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.....	8
9. Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	8
9.1 Risikovurderinger	8
9.2 Kvalitetssikring.....	8
10 Fullmakter.....	9
11 Interne rutiner for finans- og gjeldsforvaltning.....	10
11.1 Generelt.....	10
11.2 Forvaltning.....	10
11.3. Avvik	11
Vedlegg – Definisjon av enkelte rente og finanstekniske begreper.....	11

1. Finansreglementets virkeområde

1.1 Hensikten med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finansforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instruks/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

1.2 Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Ibestad kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak etter kommuneloven kapittel 9 og interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 17-1. I den grad disse virksomhetene har en egen finansforvaltning skal denne utøves i tråd med dette reglementet.

2. Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Dette reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner, LOV-2019-06-21-57, § 14, sist endret med virkning fra 1.1.2020
- Ny forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning fastsatt av KRD, FOR 2019-11-18-1520, sist endret med virkning fra 1.1.2020.

2.2 Gyldighet

- Reglementet trer i kraft fra og med 08.10.2020. Finansreglementet skal gjennomgå/revideres minst én gang i hver kommunestyreperiode.
- Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instruks som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt.

3. Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette finansreglementet er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

4. Formålet med kommunens finansforvaltning

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Reglementet skal ivareta kommunelovens grunnleggende krav til økonomiforvaltningen, og bidra til at kommunen forvalter økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til enhver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.

Reglementet dekker kommunens totale finans- og gjeldsforvaltning, og gjelder til kommunestyret vedtar nytt reglement. Reglementet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven § 14-2 bokstav e).

5. Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette finansreglement, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansielle risikoer. I bestad kommune skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall, jf. kommuneloven § 14-1 tredje ledd. Reglementet skal baseres på kommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltningen. Det påligger kommunedirektøren en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Kommunedirektøren skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for.
- Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.
- Kommunedirektøren skal, med hjemmel i dette finansreglement, utarbeide nødvendige fullmakter/instrukser/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.
- Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkl. ledig likviditet), gjeldsporteføljen og langsiktige finansielle aktiva omtales i fortsettelsen hver for seg.

6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunens midler til driftsformål (herunder ledig likviditet) skal plasseres i bankinnskudd. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK).

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum internasjonal kredittrating A- eller tilsvarende kredittvurdering. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet. Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, utover hva som trengs til dekning av kommunens løpende forpliktelser de nærmeste 3 måneder, kan plasseres etter følgende retningslinjer:

6.1. Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- a) Tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 12 måneder
- b) Et enkelt innskudd med tidsbinding kan ikke utgjøre mer enn 10 mill. kr.

6.2. Rapportering

Kommunedirektøren skal minst 2 ganger i året i forbindelse med budsjett- og statusrapportering fremlegge rapport for kommunestyret som viser status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål. I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum angi følgende:

- Fordeling på de ulike plasseringsalternativer/typer aktiva i kroner (markedsverdier) og i prosent av de samlede midler til driftsformål.
- Egne rentebetingelser sammenlignet med markedsrenter
- Kommunedirektørens kommentarer knyttet til sammensetning, rentebetingelser/avkastning, vesentlige markedsendringer og endring i risikoeksponering sammenholdt med målene og kravene i finansreglementet.
- Kommunedirektørens beskrivelse og vurdering av avvik og håndteringen av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet. Videre skal det opplyses om forhold som kommunestyret har stilt krav om at det skal opplyses om.

7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

7.1. Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slik vedtak skal som minimum angi maksimalt lånebeløp.

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak har Kommunedirektøren fullmakt til å gjennomføre låneopptak, herunder godkjenne lånevilkår, og for øvrig forvalte kommunale innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 14-14 om låneopptak.

Låneopptakene skal vurderes i forhold til likviditetsbehov og investeringsbudsjetter, jf. Kommunelovens § 14-15.

Kommunedirektørens fullmakt innebærer også fullmakt til opptak av nye lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

Kommunens lån skal avdras årlig med et beløp som minst tilsvarer avdrag beregnet etter reglene i kommunelovens § 14-18.

Kommunens gjeldsbrev undertegnes av kommunedirektør eller kommunekasserer.

7.2. Valg av låneinstrumenter

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet og disse kan børsnoteres. Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån). Det må allikevel påses at kommunen årlig minst betaler låneavdrag tilsvarende minimumsavdrag.

Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing. Lån som ligger i verdipapir kan børsnoteres.

7.3. Tidspunkt for låneopptak

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

7.4. Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Låneopptak skal gjøres ihht enhver tid gjeldende regelverk.

7.5. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende;

1. Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall. Denne risikoen er normalt lav for kommunene.
2. Minimum 30 % av låneporteføljen med renterisiko skal ha fast rente.

3. Den gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (durasjon – vektet rentebindingstid) på samlet rentebærende gjeld er det som best beskriver hvordan rentebindingen på kommunens låneportefølje er. Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding skal til enhver tid være mellom 1 og 3 år.
4. Gjeldsporteføljen kan deles i en del som er renteeksponert og en del som er tilnærmet upåvirket av endringer i rentenivået. Den delen som er tilnærmet upåvirket av endringer i rentenivået vil motsvares av tilsvarende økte inntekter (økte gebyrinntekter, økt rentekompensasjon eller økte renteinntekter på utlån).

For å oppnå ønsket renteeksponering, kan kommunen benytte seg av rentesikringsinstrumenter i form av såkalte avledede instrumenter/derivater. Slike instrumenter skal være konkret angitt under de enkelte forvaltningsformer og må benyttes innenfor risikorammene for underliggende aktiva eller gjeld og skal inngå ved beregning av finansiell risiko.

Godkjente motparter i verdipapirhandel med lån, plasseringer, derivater eller andre finansielle avtaler er:

1. Verdipapirforetak som har Finanstilsynets tillatelse for handel med finansielle instrument for annens regning i eget navn, i henhold til lov om verdipapirhandel.
2. Utenlandske institusjoner som har tillatelse lignende det som er angitt i punkt 1 og som står under tilsyn av myndighet eller annet tilsvarende organ.

Som motpart for finansielle derivater godkjennes kun større banker og finansinstitusjoner innenfor Norden.

Det gis anledning til å ta i bruk framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP). Rentesikringsinstrumentene kan benyttes i den hensikt å endre renteeksponeringen for kommunens lånegjeld. Forutsetningen for å gå inn i slike kontrakter skal være at en totalvurdering av renteforventninger og risikoprofil på et gitt tidspunkt tilsier at slik endring er gunstig.

Det er ikke tillatt å løsrive derivathandelen fra den øvrige finans- og gjeldsforvaltningen, og beregninger under punkt 2 skal inkludere derivater. Hensikten bak hver derivatkontrakt skal dokumenteres.

7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende;

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Under ellers like forhold kan det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere lånegivere.

7.7. Rapportering

Kommunedirektøren skal minst 2 ganger i året i forbindelse med budsjett- og statusrapportering fremlegge rapport for kommunestyret som viser status for gjeldsforvaltninga. I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang rapportere til kommunestyret med hensyn på utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

For gjeldsforvaltningen skal det rapporteres om følgende:

- Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing) så langt i året
- Refinansiering av eldre lån så langt i året
- Sammensetning av låneporteføljen fordelt på de ulike typer passiva (i NOK og %)
- Løpetid for passiva og gjennomsnittlig rentebinding
- Egne rentebetingelser sammenlignet med markedsbetingelser.
- Kommunedirektørens kommentarer sammenholdt med mål og krav i finansreglementet knyttet til endring i risikoeksponering, gjenværende rentebinding og rentebetingelser i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarkedet. Det skal videre opplyses om de finansielle forpliktelsenes løpetid, og om verdien av lån som forfaller og som må refinansieres innen 12 måneder.
- Kommunedirektørens beskrivelse, vurdering og håndtering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.
- De forhold som kommunestyret har stilt krav om at det skal opplyses om.

8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

Ibestad kommune har per dags dato ingen langsiktige finansielle plasseringer. Dersom det blir aktuelt for kommunen å foreta slike langsiktige finansielle plasseringer, vil kommunedirektøren i forkant utarbeide egne retningslinjer for dette.

9. Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

9.1 Risikovurderinger

Det skal til hver rapportering til kommunestyret gjøres følgende atskilte risikovurderinger:

Renterisikoen for plasseringer av ledig likviditet og andre midler beregnet for

driftsformål og gjeldsporteføljen sett i sammenheng:

- En «netto» gjeldsbetraktning som viser kommunens renterisiko angitt i NOK ved en 1 % andel generell endring i rentekurven.

9.2 Kvalitetssikring

Finans- og gjeldsforvaltningsforskriften pålegger Kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finans- og gjeldsforvaltningsreglementet legger rammer for en finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finans- og gjeldsforvaltningsforskriften. I tillegg skal

uavhengig kompetanse vurdere rutinene for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Kommunedirektøren pålegges ansvar for at slike vurderinger innhentes, eksternt eller gjennom kommunerevisjonen.

Kvalitetssikring av finans- og gjeldsforvaltningsreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finans- og gjeldsforvaltningsreglement. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av rutinene.

10. Fullmakter

Kommunedirektøren, eller den/de kommunedirektøren utpeker, utøver den løpende finans- og gjeldsforvaltningen på vegne av kommunestyret. Innenfor de retningslinjer som følger av dette dokument er derfor følgende fullmakter delegert til kommunedirektøren:

1. Gjennomføre opptak av lån etter lovlig vedtak fattet av kommunestyret inklusiv underskrift av lånedokumenter.
2. Gjennomføre refinansiering av eksisterende lån inklusiv underskrift av lånedokumenter.
3. Godkjenne nye lånebetingelser på forfalte lån.
4. Inngå avtale med hovedbankforbindelse etter gjennomført anbudsprosess.
5. Utøve den løpende forvaltningen av kommunens likvide midler, herunder:
  - a. inngå avtale om kjøp og salg av verdipapirer
  - b. inngå avtaler om kjøp og salg av andeler i verdipapirfond
  - c. foreta plasseringer på særvilkår.
6. Inngå avtale om ekstern bistand til styrking av kommunens finanskompetanse, herunder
  - a. avtaler om generell finansiell rådgivning
  - b. avtaler om forvaltning av deler av kommunes likvide midler og kommunens gjeldsportefølje (aktiv forvaltning).
7. Inngå avtaler om bruk av rentesikringsinstrumenter/derivater innenfor de begrensninger som følger av pkt. 7.5.
8. Signering av lånedokumenter og andre dokumenter ihht ovennevnte fullmakt.

Avtale om av ekstern bistand skal basere seg på de rammer og begrensninger som ligger i finans- og gjeldsforvaltningsreglementet og basere seg på kommunens egen kompetanse om finans- og gjeldsforvaltning.

11. Interne rutiner for finans- og gjeldsforvaltning

11.1 Generelt

Kommunedirektør delegerer til kommunekasserer samme fullmakter som er gitt kommunedirektøren i kapittel 10.

Kommunedirektør/kommunekasserer har fullmakt til å forvalte kommunens likviditet og gjeld i tråd med kommunens finansreglement.

I forkant av eventuell inngåelse av finansielle avtaler skal kommunedirektør/kommunekasserer ivareta en forsvarlig saksutredning basert på kommunens egen kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning. Saksutredningen skal blant annet påse at en følger eget finans- og gjeldsforvaltningsreglement og avklare at den finansielle risiko ikke er vesentlig

11.2 Forvaltning

Aktivaforvaltning (plassering av penger)

Kommunedirektør/kommunekasserer er ansvarlig for kommunens likviditetsstyring. Historiske observasjoner av samlede likvide midler (plasseringer + saldo i bank) danner sammen med tilgjengelige likvide midler til enhver tid kommunens likviditetsprognose.

Inngåelse av avtaler (rammeavtaler, tjenestekjøp, o.l.) gjøres av kommunedirektør/kommunekasserer.

Kommunekasserer utarbeider posteringsbilag for transaksjoner som følger av plasseringer. Kommunedirektør anviser posteringsbilaget.

Utbetaling og kontering foretas av kommunekasserer.

Kommunekasserer påser at det foretas fortløpende bankavstemninger.

Større tap på aktivaforvaltning meddeles formannskapet umiddelbart.

Kommunedirektøren har ansvar for kommunens interne kontroll og skal påse at fullmaktene i henhold til kommunens finans- og gjeldsforvaltningsreglement er overholdt mht. hvilke motparter, plasseringsinstrumenter og beløpsbegrensninger som benyttes.

Kommunedirektøren rapporterer i tertialrapport til formannskapet og kommunestyret i samsvar med reglementet.

Passivaforvaltning (innlån)

Nye lån opptas i henhold til vedtak i kommunestyret.

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Låneopptak skal gjøres i henhold til enhver tid gjeldende regelverk.

Valg mellom fast og flytende rente (og hvor lang ev rentebinding skal være) tas på bakgrunn av vurdering av kommunens totale låneportefølje og rådende markedsforhold.

Kommunedirektør/kommunekasserer utarbeider tilbudsbrev der aktuelle lånegivere minimum bes opplyse:

- pålydende rente

- effektiv rente

Kommunedirektør/kommunekasserer vurderer de innkomne tilbud og bestemmer låneinstitusjon og lånevilkår.

Kommunedirektør/kommunekasserer skriver under gjeldsbrevet.

Gjeldsbrev og øvrige korrespondanse i forbindelse med låneopptak arkiveres i lbestad kommunes elektroniske arkiv via saksbehandlingssystemet Public 360.

Kommunekasserer utferdiger posteringsbilag og anviser, kommunedirektøren anviser bilaget.

Kommunedirektøren rapporterer 2 ganger per år til formannskapet og kommunestyret i henhold til reglementets bestemmelser.

11.3. Avvik

Ved konstatering av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket skal rapporteres til formannskap og kommunestyret ved neste ordinære finansrapportering sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.

Vedlegg – Definisjon av enkelte rente og finanstekniske begreper

Ansvarlige lån:

Ansvarlig lånekapital står tilbake for vanlig gjeld, men foran egenkapitalen.

Derivater:

En finansiell kontrakt hvor verdien avhenger av verdien til en underliggende variabel på et fremtidig tidspunkt. Opsjoner og terminkontrakter er eksempler på derivater.

Finansiell leasing:

Sidestilles gjerne med lånefinansiering siden leietaker ofte har økonomisk risiko knyttet til den fremtidige verdien av kapitalgjenstanden. KRD uttalte i rundskriv H-17/96 at «finansiell leasing må betraktes som lån i kommunelovens forstand».

Finansiell risiko:

Det eksisterer ulike typer av finansiell risiko. Definisjoner av typer av finansiell risiko er gitt her;

- **Kredittrisiko:**
Representerer faren for at låntaker, eller motparten i derivatkontrakt, utelater å innfri sine forpliktelser (konkurs).
- **Likviditetsrisiko:**
Risiko for og ikke få omgjort plasseringer til kontanter i løpet av en begrenset tidsperiode.

- **Markedsrisiko:**
Representerer risiko for tap eller økte kostnader som følge av endringer i markedspriser (kurssvingninger) i de markedene kommunene er eksponert i.
- **Renterisiko:**
Representerer risiko for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdier endrer seg når renten endrer seg. Når renten går opp, går markedsverdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
- **Refinansieringsrisiko:**
Representerer risiko ved at store deler av låneporteføljen forfaller innenfor en begrenset tidsperiode.
- **Motpartsrisiko:**
Representerer risikoen forbundet med at motparten i en kontrakt ikke klarer å møte sine forpliktelser.
- **Valutarisiko:**
Representerer risiko for tap som følge av kurssvingninger i valutamarkedet.

Markedsverdi:

Verdien av et aktivum (eller en hel portefølje) til kapitalmarkedets gjeldende prisnivå.

Finansielle instrumenter:

Omfatter etter verdipapirhandelloven omsettelige verdipapirer som aksjer, grunnfondsbevis, obligasjoner og sertifikater. I tillegg kommer blant annet verdipapirfondsandeler, pengemarkedsinstrumenter og derivater med verdipapirer eller varer som underliggende.

Fremtidig renteavtale (FRA):

En FRA er en forpliktende avtale om sikring av lånerente eller plasseringsrente for en fremtidig renteperiode for ett bestemt beløp.

Floating rate note (FRN):

Lån knyttet til kortsiktig markedsrente (eksempelvis 3m NIBOR) med fast margin. En FRN gir langsiktig opplåning eller plassering, men til kortsiktig rente.

Investment grade lån:

Lån som er kredittvurdert av anerkjente internasjonale eller norske rating byråer/meglerhus og som har fått en vurdering som gjør at de kan anbefales å investere i basert på en normal vurdering av kredittrisiko.

Kredittinstitusjon:

Foretak som mottar innskudd eller andre tilbakebetalingspliktige midler og yter lån for egen regning. I Norge er dette kredittforetak og finansieringsselskaper i tillegg til bankene.

NIBOR-markedet:

Norges Banks styringsrente danner et gulv for de kortsiktige rentene i pengemarkedet, der bankene handler penger seg imellom. En viktig del av pengemarkedet er NIBOR-markedet, og det er her referanserentene i det norske pengemarkedet fastsettes.

OSEBX:

Hovedindeksen på Oslo Børs, omfatter de største og mest omsatte aksjene på Oslo Børs

Ratingkategorier:

Ratinginstituttet Standard & Poor's (S & P's) og Moody's investors Service Inc (Moody's) klassifisering av langsiktig gjeld har følgende benevnelser:

Rating-institutt	Meget høy kredittverdighet	Høy kredittverdighet	Spekulativ kredittverdighet	Meget lav kredittverdighet
S & P's	AAA-AA	A-BBB	BB-B	CCC-D
Moody's	Aaa-Aa	A-Baa	Ba-B	Caa-C

Obligasjon:

Rentebærende, omsettelig verdipapir, gjerne lagt ut som et standardisert lån i et organisert marked, med lenger løpetid enn ett år ved utleggelse.

Opsjon:

Defineres som en rett (men ikke forpliktelse) til å kjøpe eller selge noe til en fastsatt pris innen eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Pengemarkedsfond:

Rentefond som investerer i rentebærende verdipapirer med løpetid inntil et år, dvs. hovedsakelig sertifikater, obligasjoner med under et års gjenstående løpetid og bankinnskudd.

Rentebindingstid:

Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er faset, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetaling, avdrag og hovedstol).

Rentebytteavtale (SWAP):

Avtale om bytte av to rentebetalingsstrømmer i samme valuta knyttet til henholdsvis fast og flytende rente og beregnet med referanse til en felles nominell hovedstol.

Rentesikring:

Kan gjøres gjennom FRA markedet, SWAP markedet eller ved bruk av en renteopsjon. I FRA markedet kan det gjøres fremtidige renteavtaler som sikrer et rentenivå for en fremtidig periode. I SWAP markedet kan det gjøres avtale om rentebytte hvor det byttes bort kort 3 eller 6 måneders rentefastsettelse mot å få igjen en langsiktig fast rente.

Sertifikat:

Omsettelig gjeldsbrev med løpetid på inntil ett år.

Stresstest:

Test for å måle effekten av forhåndsdefinerte markedssjokk. Eksempler på mulige stresstestscenarier er 30 prosents aksjekursfall og 2 prosent renteøkning.

BIS- vekt:

Bank of international settlements (BIS) retningslinjer for risikovekting. Er definert i forskrift og benyttes for å måle kredittrisikoen i bankers ulike utlån. Risikoen- og kravet til bankens egenkapital- øker med den gjennomsnittlige vektingen i utlånsporteføljen. Låner banken ut til den norske stat, er risikovektingen 0 %- og utlånet øker dermed ikke behovet for egenkapital. Er risikovektingen 20 %, er det fortsatt et sikkert lån, men egenkapitalen må økes litt (norske kommuner har en risikovekt på 20 %). Risikovektingen varierer fra 0 til 150 %.